

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 163.

CLEVELAND, O., MONDAY MORNING, JULY 13TH, 1931

LETO XXXIII—VOL. XXXIII

Nizke cene blagu v trgovinah privabljajo sedaj mnogo kupčevalcev

Cene raznemu blagu v trgovinah niso bile že mnogo, mnogo let tako nizke, kot so ravno v današnjih dneh. Te globoko znižane cene raznemu blagu povzročujejo, da prihajajo ljudje v trgovine in kupujejo, dasi sicer ne bi mogli ali ne bi hoteli kupiti, če bi ostale prejšnje visoke cene. Kdor pride v to ali ono slovensko trgovino te dni in vpraša za ceno tega ali onega blaga, se čudi, ko primerja današnje cene s cenami preteklih let. Vse je silno znižano. Zlasti vedo oni trgovci, ki dosti oglašujejo, povedati, da dobijo mnogo odjemalcev. Ljudje danes bolj čitajo časopise kot kdaj prej, in privlačen oglaš, ki oglašuje zanesljivo blago po zmernih cenah, bo prinesel trgovcu vselej mnogo odjemalcev in tudi nekaj profita. Trgovci, ki ne oglašujejo, ne dobi v teh dnevih kaj prida odjemalcev, ko je treba poskusiti vsa sredstva, da se dobijo odjemalci. Kdor danes kupi to ali ono blago, si prihrani mnogo denarja. Cene niso bile zlepa še tako nizke, in kdorkoli more, pametno stori, da danes čim več nakupi, in pomaga pri tem na trojen način javnosti in sebi: 1. prihrani si precej denarja. 2. Pomaga zniževati zalogo blaga, tako da se lahko novo blago naročuje v večji meri in dobivajo tovarne naročila, ljudje pa delo, in 3. pomaga, da se današnja gospodarska depresija čimprej odpravi. Kupite danes, kar le morete. Koristite sebi in vsem.

Prijeten obisk

Pri družini Mr. in Mrs. Somrak na Five Points v Collinwoodu se je te dni mudil Mr. Frank Pirc iz Braddock, Pa. Mrs. Somrak in Mrs. Pirc sta si sestrji, ki se nista videli že dolgih 30 let. Pač veselo snidenje! Pa tudi za urednika "Ameriške Domovine," Mr. Pirca, katerega je Mr. Frank Pirc iz Braddocka povedal, da je njegov sorodnik. Naš urednik je že mislil, da je poleg lastne družine popolnoma sam na svetu, pa se ti pojavi dobra dolenska duša, ki mu je povedala, da oče urednika lista in Frank sta bila v isti hiši rojena, na Ljubnem, in da je bil oče urednika stric Mr. Frank Pirc. Dobili smo se na pikniku društva sv. Vida na Špelkotovih farmah. Kar tako smo si padli v naročje, in za spomin vzeli tudi nekaj slik. Mr. Frank Pirc s soprogo in otroci ter zetom odpotuje danes v nazaj v Braddock. Prav srečne spomine odnesite iz Clevelanda.

Pogon na pivo

Policija je v teh dnevih zlasti živahna na delu, da išče pivnice, kjer se toči pivo. Za vino se menda ne briga, menda tudi za drugo pijačo ne, toda za pivom pa grede kot medved za medom. V prostoru na 782 Lakeside Ave. je vdrla policija. Dobila je tam 25 pivcev. Zaplenila je dva soda pive in nekaj žganja. Policija je s sekirami razbila vrata, da je prišla v notranjost prostorov.

Tako se strelja!

Ni čuda, da je bil Jos. Fortuna tako dobro razpložen pri zadnji strelski tekmi — teta štorklja ga je namreč obdarila te dni s sinčkom v priznanje, da je "Fortune" med najboljšimi strelci. Čestitke!

Francozi želijo politične ugodnosti za posojilo nemški republik

Paris, 11. julija.—Dr. Hans Luther, predsednik nemške državne banke, ki se mudi v Parizu, da dobi posojilo od francoskih bank za nemško republiko, je včeraj odklonil zahteve Francozov. Slednji so zahtevali od Nemčije gotove politične predpave v zameno za posojilo. Dr. Luther se je ves dan mudil v francoski prestolnici, kjer je govoril s predsednikom francoske državne banke in s finančnim ministrom, da pregovori francoske finančne kroge, da se udeležijo posojila, katerega išče Nemčija. Slednja bi morala v najkrajšem času imeti \$400.000.000. Položaj v Nemčiji je dnevno slabši. Francija zahteva od Nemčije kot pogoj za posojilo sledeče: 1. Nemčija se mora odpovedati colninski zvezi z Avstrijo. Vojaška moč na suhem, na morju in v zraku se mora znižati. 3. Nemčija mora dati zagotovilo, da se ne bo pridružila drugim oblastem, ki zahtevajo, da Francija zniža svojo vojaško silo. Vse te zahteve je dr. Luther kratkoma odvrnil in odpotoval v Berlin, namesto v Basel, kjer je sedež Mednarodne banke. Nemčija, ki je bila zopet speljana na led of Francozov, se nahaja pred najbolj črno bodočnostjo.

Noseča mati odpeljana na javni cesti

Chicago, Ill., 11. julija.—Mr. in Mrs. John in Mary Homer, ona stara 19 let, on pa 28 let, sta se nahajala na potu peš iz Chennye, Wyo., v Nashville, Mich., da obiščeta starše. V bližini Chicago se je ustavil pri Mrs. Homer velik avtomobil, dva močna moška sta pobrala Mrs. Homer, ki je noseča, v avtomobil in v divjem diru odpeljala naprej, še predno je mogel prestrašeni mož videti licenčno številko avtomobila.

Nagla smrt

Danes zjutraj ob 4. uri je nagloma umrl za srčno hibo Anton Franković, star 61 let, stanujoč na 6209 Edna Ave. Tu je bival 35 let. Doma je bil iz Prekopa pri Kostanjevici. Tu zapuščala soprogo, tri sinove in eno hčer. Bil je član društva sv. Vida št. 25 K. S. K. J. Pogreb, ki se vrši pod vodstvom Frank Zakrajška, se pravčasno naznani. Vsem sorodnikom naše globoko sožalje!

Društvo Slovenec št. 1 SDZ.

Na redni mesečni seji včeraj je društvo Slovenec, št. 1 SDZ, soglasno zavrglo apel društva Napredne Slovenke, št. 137 S. N. P. J. Nadalje se glasi sklep seje, da se društvu odgovori, da društvo Slovenec ne rabi nobenih navodil od drugih društev glede Slovenskega Narodnega Doma.

Verižne trgovine

Vodstvo A. & P. verižnih trgovin naznanja, da je tekom junija meseca, letos, prodalo blaga v vrednosti \$80.850.700, ali za dva milijona dolarjev manj blaga kot pa v juniju mesecu lanskega leta.

Uradni ključ

Naš župan Mr. Marshall je dobil te dni zbirko "mestnih ključev," katere se podari obiskovalcem mesta, katere hoče mesto Cleveland posebno počastiti.

Republikanci so dali preveč pšenice, pa premalo kruha

Ameriški Rdeči križ ne more pomagati premogarjem v njih pomanjkanju

Washington, 11. julija. John Barton Payne, predsednik Ameriškega Rdečega križa, je danes izjavil, da Ameriški Rdeči križ nikakor ne more pomagati premogarjem v zapadni Pennsylvaniji, ki se nahajajo v velikem pomanjkanju. To svojo izjavo je poslal gubernorju države Pennsylvanije, Pinchotu. Gubernor je naprosil Ameriški Rdeči križ, da bi pomagal stradalim otrokom premogarjev. Predsednik Payne je izjavil: "Če iz desetih različnih držav smo dobili apele za pomoč, toda kot vam mora biti znano, je to ekonomski položaj, ki se nahaja že deset let pred ameriškim narodom. Poleg ekonomskega vprašanja pa prihaja še vprašanje neprestanih štrajkov in nesporazumov med unijami. Ameriški Rdeči križ je organizacija, ki je ustvarjena za delitev pomoči v slučaju nesreče. Na ta način organizacija lahko posluje. Ako bi Ameriški Rdeči križ hotel pomagati v vsakem slučaju, tedaj bi kmalu prišel v največje finančne zadrege." Torej premogarji nimajo pričakovati pomoči od Rdečega križa.

Veliki stroški

Plače uslužbencem pri novem mestnem stadionu bodo znašale \$68.993 na leto. Bender kot ravnatelj dobi \$10.000 na leto, potem ima enega pomočnika, ki vleče \$5.000, tajnico, več drugih pomožnih ravnateljev, itd. Vse plače znašajo \$68.993. Poleg tega je pa še mnogo drugih stroškov.

Volitve v Shaker Heights

Dne 28. julija se vršijo v Shaker Heights, ki je predmestje Clevelanda, volitve. Izvoljen bo župan in sedem councilmanov.

Stric Sam bo pogrešil v prihodnjem letu plačila v svoti \$246.000.000

Washington, 11. julija. — Skupno svota katero bo Stric Sam moral pogrešiti od 1. julija, 1931, do 1. julija, 1932, znaša \$246.609.948. To so posledice moratorija, katerega je predlagal predsednik Hoover. Vsa vplačila bi imela biti vplačana 15. decembra in 15. junija, le Grška je poslala 1. julija \$110.000 na dolg, toda ta denar se vpiše v posebno knjigo in se Grški vrne, kakor hitro kongres potrdi moratorij, katerega je Hoover razglasil. Ker zapadejo skoro vsa vplačila dne 15. decembra, in se kongres snide 7. decembra, ima torej približno en teden časa, da moratorij potrdi. Slednje svote bi morale plačati posamezne dežele, ako ne bi bil moratorij proglašen: Anglija \$159.520.000, Francija \$50.000.000, Italija \$14.706.125, Belgija \$7.950.000, Poljska \$7.535.000, Češka \$3.000.000, Grška \$1.109.000, Romunska \$900.000, Estonija \$597.000, Finska \$312.000, Avstrija \$287.000, Jugoslavija \$250.000, Letva \$259.000, Litvinska \$224.550 in Ogrska \$69.342. Skupaj \$246.609.948.

Nov grob

V soboto večer je preminul v Glenville bolnici rojak Jakob Kasunič, samec, star 42 let. Doma je bil iz vasi Dolga Gora na Hrvaškem. V Ameriki je bival 23 let. Bil je član društva Hrvatska Sloboda, št. 235 HBZ. Tu zapuščala dve sestrji, Terezija Kasunič in Helen Zorich. Pogreb ranjkega se vrši v torek zjutraj ob 8:30 iz hiše žalosti na 14913 Darwin Ave., v cerkev Marije Vnebovzete na Holmes Ave., pod vodstvom A. F. Svetek Co. Najmu bo ohranjen blag spomin med nami!

Na svetu je bilo v enem letu za tri tisoč milijonov manj prometa

Washington, 11. julija. — En gotov vzrok, zakaj imamo krizo v Ameriki in po ostalem svetu navaja trgovinski oddelek ameriške vlade. Ljudje ne kupujejo in ne plačujejo več v isti meri kot so prej. Trgovinski oddelek vlade pravi, da je Amerika kupila v tujemstvu in da so tujcem kupili v Ameriki tekom leta 1929 blaga v vrednosti za \$20.185.000.000, v letu 1930 pa samo za \$17.050.000.000, ali za tritisoč milijonov dolarjev manj. Obenem so pa v letu 1930 tujcem kupili za \$806.000.000 sekuritov od Amerikancev, kar pomeni, da je toliko manj tujcemškega kapitala v rokah Amerikancev. Ameriški kapital, vložen v tujemstvu, podjetja v letu 1930, znaša le \$360.000.000, dočim so Američani prej povprečno vlagali od \$650.000.000 do \$700.000.000 letno v tujemstvu podjetja.

Pozdravi

Anton in Antonija Grdina, Mrs. Helen Mally in hčerka Julija ter drugi izletniki v domovino, ponovno pošiljajo pozdrave iz domovine in opisujejo, kako sijajno so bili sprejeti v domovini tako od strani vlade kot od strani naroda. Izletnike K. S. K. Jednote so zlasti priščno sprejeli na kolodvoru na Jesenicah, prvi jugoslovanski postaji. Kakih sto belo oblečenih deklic je sprejelo izletnike na kolodvoru. Dočim je imela ena deklica v rokah košarico s cvetjem, je pa druga imela košarico s češnjami. Deklice so češnje podarile gostom v pozdrav, deklice s cvetlicami so pa posipale pot s cvetkami pred ameriški izletniki.

*V Cistierna in Bonar okraju v španiji so imeli močan potres.

V zveznih zaporih vlada podkupovanje. Bogati jetniki imajo ugodnosti

New York, 11. julija. Justični oddelek vlade naznanja, da vodi že več tednov strogo preiskavo, katere namen je dognati koliko je resnice na trditvah, da uživajo bogati zvezni jetniki razne ugodnosti, ker podkupujejo razne uradnike. To se tiče zveznih jetnikov v Atlanti in v Leavenworth, Kas. Bogati jetniki, zlasti oni, ki so obsojeni radi kršenja prohibicije in bančnih sleparij, kmalu posvojem prihodu v Atlanto ali Leavenworth dosežejo s pomočjo denarja, da jih premestijo v druga mesta, zlasti pa v vojaške barake, kjer uživajo mnoge udobnosti. Zvezna vlada je prišla na sled lanske leto tihotapski družbi, ki je vtihotapljala švicarske ure v Ameriko. Tekom primeroma kratke dobe so vtihotapili za \$950.000 švicarskih ur v Ameriko. Pri tem je zvezna vlada zgubila \$300.000 na colnini. Trije tihotapci so bili obsojeni vsak na dve leti zapora. Pozneje, ko je bil eden izmed tihotapcev že v Atlanti, je vlada prišla še nekega njegovega tovariša, in sodnija je poslala po tihotapca Rabkina, ki bi moral biti v Atlanto zapori. Tu se je pa izkazalo, da se nahaja v vojaškem fortu v Fort Wadsworth, N. Y. Ko so ga zaslislali, je priznal, da je plačal \$1.000 jetniškim oblastem, da so ga premestili iz Atlante v Fort Wadsworth, kjer je veliko bolj ugodno življenje. Jetniki v tem fortu bivajo v barakah, kjer so prej stanovali častniki armade. Giblejo se svobodno, njih okna niso zamrežena in dobivajo tudi dobro hrano. Vse to pa se seveda dobi za dobre denarje.

Premogarska konferenca je bila neuspešna

Washington, 11. julija.—Konferenca premogarskih operatorjev iz treh držav s trgovinskim in delavskim tajnikom vlade, ni imela nobenega uspeha, dasi je trajala tri dni. Operatorji rudnikov niso hoteli pristati v nobeno zahtevo vlade. Popoldne so pred Belo hišo, kjer biva predsednik, paradirali unijski premogarji. Napise, ki so jih nosili s seboj, jim je policija odvzela.

Zadet od vlaka

John Borovac, 12 let star, in njegov brat George, star 14 let, 983 E. 67th St., star se včeraj vračala iz Gordon parka. John je stopil na železniško progo, ko je pribrel vlak, ki je zadel fanta. V nevarnem stanju so ga odpeljali v bolnico.

Društvo France Prešeren

Društvo France Prešeren, št. 17 SDZ je na seji včeraj soglasno odobrilo apel društva Napredne Slovenke, št. 137 SNPJ in sklenilo poslati protest na direktorij.

Priporočilo

Rojak Frank Kure, 1118 E. 77th St., se priporoča rojakom za pokrivanje streh, popravljajnska dela. Vam bo dobro postregel.

Ogromen piknik

Približno 40.000 uslužbencev The Goodrich Co., in njih prijateljev pride v Cleveland 10. avgusta na piknik v Euclid Beach parku.

N. Y. Central železnica je prizadela te dni našim ljudem velik udarec

Delavci New York Central železnice, ki so zaposleni v takozvani "Car Repair Shop" v Collinwoodu, so bili te dni hudo prizadeti. Vsi uslužbenci so dobili pismo in nekaj volivni listek. Naznanja se jim, da bodo delavnice v Collinwoodu 31. julija definitivno zaprte. Izmed stotin in stotin delavcev, ki so bili tam zaposleni, ostane le še skupina 42 mož za nujna dela. Vse drugo bo pa preseljeno v Beech Grove delavnico, v neposredni bližini Indianapolis. Dolgo vrsto let so naši Slovenci imeli dobra dela v delavnici NYC železnice v Collinwoodu. Stotine jih je bilo tam zaposlenih. Kompanija je sedaj dala tem delavcem na razpolago ali gredo v Beech Grove, ali pa zgubijo pravico seniornosti pri uslužbenju. Marsikdo si je tu ustanovil domačijo, si kupil lepo hišico in vzredil družino, sedaj so pa vsi dobili deset dni odloga, da se odločijo, če naj vse to pustijo in gredo ven iz države. Pisma, ki so jih delavci dobili tozadevno, so pa še tako advokatsko sestavljena, da le težko kdo razume. V našem uradu smo tolmačili več ljudem pomen dotičnih pism. Glavna smisel je, da se morajo sedanji uslužbenci odločiti, da gredo v Beech Grove, Indianapolis, ako pa ne, tedaj zgubijo pravico seniornosti, in se jih bo smatralo kot nove u službenice, kar pomeni, pustiti vse tukaj in iti drugam, ali pa — zgubiti delo. Nocoj zvečer se vrši tozadevno posvetovanje ali seja unijskih članov železniških popravilnic. Zborovanje se vrši ob 8. uri zvečer v S. N. Domu. Pridite, da se po bratsko pomenite, kako in kaj.

Mussolini v novem sporu s papežem

Rim, 11. julija. — Diktator Mussolini je danes odredil, da člani fašistovske stranke ne smejo biti člani katoliških organizacij. To je najbolj drastičen korak, ki jih je Mussolini doslej še odredil napram papežu. Čuje se tudi, da namerava Mussolini razveljaviti konkordat.

Ameriška mesta imajo ogromne dolgove

Washington, 11. julija. Uprava ameriških mest je vedno bolj draga. Kot naznanja statistični urad zvezne vlade je v Ameriki 250 mest, ki štejejo nad 30.000 prebivalcev, in katerih skupni dolg znaša nad \$6.000.000.000. Samo lansko leto so se dolgovi ameriških mest zvišali za \$304.000.000.

Boj med fazanom in strupeno kačo

Allentown, Pa., 11. julija.—Na eni izmed tukajšnih farm se je vršil zanimiv boj med strupeno kačo in fazanom. Fazan je prišel kot zmagovalac iz boja s tem, da je izključil kačo očesa.

Listnica uredništva

Naročnik. Ne, vas ne bodo zastoj deportirali, ker ste že več kot tri leta v Zedinjenih državah.

Piknik socialistov

Socijalistična stranka bo imela svoj piknik v nedeljo, 26. julija, v Rybicks Grove na Turney Road.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

Published daily except Sundays and Holidays

NAROCNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto ...\$5.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00 Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50
Za Ameriko po tiskarstvih: celo leto \$5.00; pol leta \$3.00
Za Evropo celo leto \$7.00, pol leta \$3.50.
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne priključke naslovite: Ameriška Domovina,
4117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 9038.

JAMES DEBEVEO and LOUIS J. PIRO, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office
at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

88

No. 163, Mon. July 13th, 1931

Italija pred poginom?

"Pomembno je, da se danes ljudje iz Italije izseljujejo v Francijo. In to ne samo delavci, pač pa inteligentni ljudje, profesorji, učitelji, državniki. Nikdar se ne sliši, da bi se Francozi selili v Italijo, nasprotno, Italijani prihajajo v tisočih v Francijo. In še več! Ne mine teden, da ne bi dezertirali laški vojaki od svojih polkov, ki so nastanjeni ob francoski meji. Ti laški vojaki gredo v Francijo, in Francija jih sprejme, ne da bi godrnjali.

Ni še dolgo tega, ko je 60 mož nekega laškega alpinskega regimenta ob meji pometalo svoje puške proč in prekoračilo francosko mejo. Francozi take dezertije navadno zaprejo za par dni, potem jih pa oprostijo. Med dezertirji sta bila tudi dva sovražnika fašistov. Dezertirji se seveda ne morejo vrniti v Italijo, kjer jih čaka smrt. Italija ne more proti temu ničesar ukreniti, ker Francija strogo čuva svojo pravico, da ščiti vojaške in politične begune.

"V očigled vedno naraščajočega dezertiranja iz laške armade, se francosko časopisje vprašuje, kaj je vendar vzrok temu? Ali so Italijani tako nezadovoljni s svojo fašistovski vlado, ali se pa nahaja Italija pred padcem. Niti Francozi niti Italijani ne priobčujejo uradnih številk glede dezertacije, toda vaščani v obmejnih vaseh vedo več o tem kot vse državne oblasti. Vsak dan ima francoska žandarmerija dosti opraviti z ljudmi, ki so dospeli preko laške meje v Francijo, in ki govorijo, da je v Italiji neznošno življenje.

"Laška vlada ima pri tem silne težave. Neprestano protestira laški poslanik v Parizu radi dezertirjev iz Italije. Italijani zahtevajo, da mora Francija izročiti Italiji vse dezertirje, in med njimi se nahaja stotine najbolj prominentnih Italijanov. Ti dezertirji bi morali biti izročeni laški fašistični milici. Toda Francozi tega ne bodo nikdar storili.

"Medtem pa francosko časopisje in pisatelji smešijo laški fašizem in povzročajo po svojih najboljših močeh, da gineva prestiž, ki ga je imela Italija svoje dni v Franciji.

"Poglejmo pa vso zadevo še z drugega vidika. Poglejmo zemljevid evropskih držav. Pariz je v resnici središče Evrope, ako izključimo Rusijo, ki se je izključila samo sebe. Poglejmo na zemljevid! V prvem okolišju Pariza so London, Bruselj in Ženeva. V drugem okolišju dobimo Kodanj, Edinburgh, Berlin, Prago, Rim in Madrid. In takoj zraven so francoski zavezniki: Poljaki, Čehi, Jugoslovani. In to silno mnogo pomeni. Poglejmo kaj!

"V slučaju vojne nimajo Italijani niti najmanjše prilike, da bi se branili pred strahovitimi Jugoslovani in pred drznimi Francozi. Prvih stotisoč afrikanških čet francoske armade bi zasidlo silovit strah v srca laških pogumov. In to pišem, ne da bi imel kaj proti laškemu pogumu in vztrajnosti. Kar je res, je res.

"Tekom prvih dni lanskega septembra so Italijani ustrelili v Trstu štiri Slovence (Jugoslovane). Ustreljeni so bili v navzočnosti velikega števila vojaštva. Obsojence so privezali na stole in so nanje streljali od zadaj. In milijoni Jugoslovani smatrajo te ustreljene danes kot narodne mučenike. Narodna zavest in sovraštvo — vse to se bo dvignilo. Tako se igra usoda naprej in naprej.

"Nikdar ne bo fašizem na ta način dobil Dalmacije ali si pridobil prijateljstvo srbov, Hrvatov in Slovencev. Ljudje v Zagrebu in Ljubljani so pokazali, kaj mislijo o laškem fašizmu. Laško zastavo so potegnili v blato, kjer so jo delj časa vlačili, nakar so jo zažgali, dočim je množica ploskala. Ljudje so demonstrirali pred laškim konzulatom, toda policija jih je razkropila, in kolikor je nam znano, policija ni bila nič kaj vesela svojega dela.

"In kaj počne, vprico vseh teh dogodkov, Mussolini? Kaj pravi k temu? Nič drugega, kot izreden čudež more Italijo rešiti pogina in propada. In Mussoliniju, ki je sicer inteligentnejši človek, je to dobro znano. Njegovi glavni privrženci, ki so norci (fools), pa ne vedo tega. Oni pričakujejo od Mussolinija, da bo sam naredil čudež. In kaj misli laški narod o vseh teh dogodkih, menda ne bo nikdar znano. Mussolini, ki je pred par leti zahteval opravičevanje od drugih, se mora danes na vse strani sam opravičevati. On dobro ve, kaj mu piše bodočnost."

Naj pristavimo ob zaključku teh člankov še to, da je pisec teh člankov, profesor Raffalovich, profesor moderne politike na Emory univerzi. Živel je dolgo časa v Italiji in Franciji ter so mu razmere do najmanjše podrobnosti znane.

D O P I S I

Barberton, O.—Dopisovalci je bila gotova ženska iz Barbertona prva Slovenka, ki je bila poklicana za porotnico v Akron, Ohio. Kar sicer ni nič novega in nič posebnega, a resnici na ljubo bo povedano, da sem bil jaz že trikrat pozvan, da prevzamem ta posel, in kolikor je meni znano, je bila izmed žensk Slovenk prva Mrs.

Anna Brunski, ki je bila poklicana za to službo v Akron, O. Bolnikov imamo tudi precej v naši naselbini. Vsem želim skorajšno okrevanje. Pozdrav vsem čitateljem Ameriške Domovine,

narocnik.

Iz Collinwooda, O.—Ena najpomembnejših naših domačih ustanov na vzhodnem delu Clevelanda in to še posebno v današnjih težkih časih, je gotovo zadržna prodajalna, znana pod imenom Slovenska delavska zadržna zveza. Dasi ji širša masa še ne prizna istega upoštevavanja, katerega v resnici za služi, vendar pa ji je od dne do dne naklonjenih lepše številko domačih, kakor tudi tujih simpatičarjev in odjemalcev, kar je znak, da vendarle prihajamo počasi do spoznanja, da so nam v borbi za boljšo bodočnost potrebne tudi močne gospodarske organizacije.

Zadržna ideja, katere je v nekaterih državah že precej lepo razvita, je pa tu v Ameriki še nekako tuja in to je eden večjih vzrokov, da danes strada na milijone brezposelnih delavcev in njih družine, kateri so v času zaposlenosti gradili bogastvo takozvanim "veržnim trgovinam," mesto da bi podpirali zadržne prodajalne, katere bi jim nudile svojo pomoč tudi takrat, kadar jih tovarna za krajšo ali daljšo dobo vrže na cesto.

Pregovor pravi, da so skušnje najboljše šola. In dasi to ne velja v vseh slučajih, vendar pa je upati, da bo v tem času brezdelja marsikdo prišel do spoznanja v razliki med veržnimi trgovinami, katere nas poznajo le takrat, kadar imamo denar in zadržništvom, katero nam je po svoji močnosti na uslugo tudi takrat, kadar nam že pajki žepe prepredajo.

Ker pa je zadržna ideja v Ameriki še precej mlada in njene koristi med širšo maso še nepoznane, zato je vodstvo Slovenske delavske zadržne zveze, katero si smatra v dolžnost to splošnemu narodu koristno idejo razširjati, sklenilo, da priredi prihodnjo nedeljo, 19. julija, PINKET, na katerem bo poleg drugega programa tudi govornik od Centralne zadržne organizacije, kateri bo podal več pojasnil, ki jih tu v kratkem ni mogoče popisati. PINKET se bo vršil na znanih Goriških prostorih, kjer bomo, proč od mestnega ropota, slišali dobrega govornika in imeli poleg pristne domače zabave tudi priliko priti do lepih dobrot, katere se bo razdelilo med srečne dobitelje.

Odbor.

USODA HRIBOLAZCA

Neki Jurij Whitmay je bil celo svoje življenje priznan hribolazec. Dvigal se je na najbolj visoke gore in najbolj strme pečine. Učenjak je preživel takorekoč svoje življenje v hribih. Na tisoče hribolaznih nevarnosti ga je mikalo in vedno se je podajal v nove. Nekega lepega dne je stal pred mizo, izpred katere je predaval poslušalcem. Po končanem predavanju je hotel zapustiti govorniški oder, stopil je mimo stopnice, padel, si zlomil nogo in kmalu je zaradi te poškodbe umrl.

REKLAMA SE NI OBNESELA

S popolnoma nove vrste reklamo je poskušal Albert Kemey, star 48 let, doma v New Yorku. Ko mu je umrla žena, si je obesil na hrbet oglaš sledeče vsebine: "Iščem dekle ali vdovo, staro od 25 do 45 let, v svrhu ženitve. Imam dva mala otroka." S tem oglasom je prepotoval vso deželo od Atlantika do Pacifika, ne da bi dobil eno samo "kostimarcu," kot je rekel.

* Policija v Toledo, O., je aretirala 13 fantalinov, ki so ukradli 100 avtomobilov.

V STEPACH PROSTRANE SIBIRIJE

Nepregledne sibirskie stepe se označujejo z dvema imenoma: tajka in tundra. Menda ni ničesar bolj mirnega na svetu, kakor je mirna in tiha noč v tajgi. Pomlad se pojavi v tajgi jako pozno in takrat prične počasni kopneti sneg.

Le redkokdaj se zgodi, da zanesa človeka noga v tajgo, in ob taki priliki stori človek, ki srečaja kakega lovca ali drugega tujca, najbolje, da pripravi puško in položi prst na petelina, kajti srečanje z drugim človekom v sibirski tundri navadno nima dobrih posledic.

Tajga ima svoje temne skrivnosti. Umor in rop je tu nekaj vsakdanjega, za kar se v civilizaciji nihče ne briga in ne vprašuje. Ljudje v tajgi gledajo drug na drugega z volčjimi očmi.

Pozimi leže tundre v vsej svoji ogromni razprostranosti kakor izumrle, in le redkokdaj se zgodi, da jih križa kak Tunguz s svojimi sammi s pasjo vprego ali pa kak drzen lovec, ki lovi živali radi njih kožuhovaline. To je dežela smrti. Kadar se une se na tajgi snežni vihar in ko privesla srebrni mesec na severno nebo, tedaj gre srebrna lisica, ki ima snežnobel kožuh, na lov za sibirskimi snežnimi kokoši, in volk križari po svojem carstvu, neslišen, grozen in krvoloč.

V tundrah in severnih tajgah obstoja vladavina sovjetov samo po imenu. Tunguzi, Jenisejci in Samojedi vedo prav malo o stvareh, ki se dogajajo v Moskvi. Po lovih in ribičih je sicer k njim prodrlo poročilo, da zdaj vlada neki novi car, toda oni se za to malo brigajo, in ker so zdaj izostali tudi misijonarji, zato so dotična ljudstva zopet zapadla poganstvu in svojim poganskim običajem: žrtvujejo svojim božanstvom, molijo vetrove in se ukvarjajo s čarodijstvom.

Kakor poroča sovjetsko časopisje, so nastale sredi neizmernih sibirskih tundr razne naselbine, ki so jih ustanovili oni Rusi, ki so pobegnili tja pred sovjetsko vlado. Ti ljudje bijejo zdaj tam trd boji za obstanek in se z neznanskimi težavami skromno preživljajo z lovom in ribolovom. Sovjetska vlada je sicer že poslala nekaj svojih agentov v tundre, toda njih te se ni še vrnil, vsled česar se domneva, da oni podlegli nevarnostim tundre, ali pa so bili pobiti.

Človek se dozda še ni znal okoristiti s sibirskimi tundrami in tajgami, ki so mu dozda služile samo kot pribežališče, kamor je pobegnil in se skril. Ko poleti za kratko dobo izgine in se staja led na rekah Ob in Jenisej in ko se vrši promet s parniki po teh rekah iz južne Sibirije v Ledeno morje, takrat

RANŽERJI IZ TEXASA

Opomba prevajalca: Bilo je v prvi zgodovini države Texas, ko so bande Mehikancev, roparjev in morilcev ustrahovale prebivalstvo te države, ko se je ustanovila državna policija, ki je s svojo odločnostjo in neprimerim pogumom počistila državo vse roparske golazni. Ti policisti so se imenovali ranžerji iz Texasa (Texas rangers) in so kmalu zasloveli po vsej deželi.

Komur ni znana zgodovina države Texas, se bo morda zdelo čudna pripomba župana mesta Dallas, Texas, ki je nedavno rekel, da s 25 navadnimi policaji in enim ranžerjem očisti v treh tednih Chicago vseh gangetov in raketirjev. Toda kdor pozna delo teh tesaških ranžerjev, bo vedel, da te županove besede niso bile samo navadna baharija.

Kako samozvestni in odločni so ti ranžerji, pove naslednji dogodek:

V nekem kraju so izbruhnili

je begunom v tajgi dana možnost, da se s posredovanjem in pomočjo Tunguzov preskrbe z najpotrebnejšimi za življenje.

Lov na severu Sibirije pa je izboren. Domačini ob spodujem Jeneseju ulove vsako leto vsak po tristo in več sivih veric, katerih kožuh je zelo dragocen. Divji severni jeleni jim dajejo meso za prehrano. Domačini love tudi medveda, lisice, hermelina in podlasico. Strelivo, in puške so postale tu na visokem severu redka dragocnost, zato so pričeli sibirski lovci loviti kakor so lovili svoje dni njihovi davni dedje: z lokom in puščicami. Strelska umetnost Tunguzov s tem primitivnim orožjem je naravnost čudovita.

Oni Rusi, ki so zbežali sem pred sovjetsko vlado, se morajo prilagoditi navadam in življenju domačinov, ali pa poginiti. Imajo pa to prednost, da so bili deležni zapadne kulture in civilizacije, zato so v očeh domačinov spoštovani in uvaževani, češ, da posedujejo veliko čarodajno moč in da jim služijo bogovi vetrov.

Nekemu teh begunov se je posrečilo dobiti v tundro radio aparat. On in njegovi so si zgradili kočjo in si izdelali surovo pohištvo, tla njihovega stana so pogrnjena z dragočeno kožuhovalino, na ognjišču veselo praseta ogenj.

Največje čudo v tej borni kočji pa je radio. Začuden Tunguzi poslušajo glasove bogov, ki govorijo in pojo iz zraka; nevidni bogovi prihajajo iz neba ter poročajo, kaj se godi v daljnem Tokiju, Moskvi in drugod po širnem svetu. . . Tunguzi žrtvujejo pred radio aparatom bogovom, ki govorijo iz njega in ne poslušajo pojasnil, ki jim jih daje Rus, da radio ni noben bog, marveč samo iznajdba človeškega duha.

Da, čudeži se dogajajo! V zlatem soju jutranjega solnca je nedavno plul nemški zračni orjak preko teh neizmernih in senzenih sibirskih step. . . Domačini, ki so ga ugledali, so poklekili in popadali na obraze ter mu izkazovali božansko čast. Na visokem severu gre od ust do ust govorica, da se izpolnjujejo znamenja Apokalipse in da prihajajo angeli iz neba.

Danes leži tundra še v svoji deviški nedotaknjenosti odrezana od ostalega sveta. Tam je še na stotine tisoč mlj, kamor ni še nikoli stopila človeška noga. Toda v desetih ali dvajsetih letih, ali se ne bo vse to tedaj izpremenilo? Ali ne bodo do tedaj zrakoplovi in letala zbližala te prostrane stepe s civilizacijo? Pod snežno odejo sibirskih tundr in tajk leže v zemlji bogate žile zlata in platina, katerih zaloge so še deviške in nedotaknjene. . .

Opomba prevajalca: Bilo je v prvi zgodovini države Texas, ko so bande Mehikancev, roparjev in morilcev ustrahovale prebivalstvo te države, ko se je ustanovila državna policija, ki je s svojo odločnostjo in neprimerim pogumom počistila državo vse roparske golazni. Ti policisti so se imenovali ranžerji iz Texasa (Texas rangers) in so kmalu zasloveli po vsej deželi.

Komur ni znana zgodovina države Texas, se bo morda zdelo čudna pripomba župana mesta Dallas, Texas, ki je nedavno rekel, da s 25 navadnimi policaji in enim ranžerjem očisti v treh tednih Chicago vseh gangetov in raketirjev. Toda kdor pozna delo teh tesaških ranžerjev, bo vedel, da te županove besede niso bile samo navadna baharija.

Kako samozvestni in odločni so ti ranžerji, pove naslednji dogodek:

V nekem kraju so izbruhnili

Ščasoma so pa postali ranžerji priznani od države in so dobivali svojo redno plačo.

Zgodaj leta 1836 je ustanovil Stephen Austin malo naselbino v današnjem Limestoneu okraju, ki je takrat pripadal k Mehiki. Naselbino so obdali z visoko ograjo, ki je varovala prebivalce pred napadom Indijancev. Nekega dne prihaja pred trdnjavo četa Indijancev, vihteč v rokah belo zastavo, v znamenje, da prihajajo v miru, nakar so jih spustili skozi vrata. Ko so pa prišli Indijanci v naselbino, so pomorili vse, kar so našli živega, oropali vse trgovine in zbežali z 9-letno hčerko družine Parker.

Zbrala se je četa ranžerjev, ki so zasledovali Indijance, da rešijo malo deklico, toda brez uspeha. In kako trdovratno so ranžerji zasledovali vsakega roparja, kaže dejstvo, da so ranžerji nepretrgoma 25 let iskali ukradenega dekleta. Roparski Indijanci so se ranžerjem umikali iz kraja v kraj, toda naposled, po 25 letih, so ranžerji vendar našli ugrabljeno dekle, ki je bila pa tedaj že žena indijanskega poglavarja in je imela več otrok. Ranžerji so jo hoteli odvesti nazaj med bele ljudi, toda ona ni hotela zapustiti svojega soproga in otroke. Ranžerji so se vrnili, in njih dolžnost je bila s tem rešena za ta slučaj.

Ko je spadala Texas še k Mehiki, ko je bila potem samostojna republika in ko je postala del Zedinjenih držav, so imeli ranžerji tudi nalogo, da so stražili "Chisholm pot," po kateri so iz juga gonili na sever živino na prodaj.

Ko je postala država Texas samostojna republika, so postali ranžerji priznani od države in je država rekrutirala 1.600 mož v ranžerje. To je bilo največje število, kar je kdaj bilo ranžerjev v službi države.

Kdor je hotel postati ranžer, je moral imeti sledeče pogoje: biti je moral moč neomajanih principov, imeti je moral fin karakter, je moral biti jako pogumen in moral je biti izboren strelce. Pravilo za ranžerja je bilo: da ni smel nikdar in nikjer začeti prepira, nasprotno pa ga je moral skušati takoj poravnati, ako ga je začel kdo drugi. Ranžerji niso nikdar nosili posebnih uniform. Bili so oblačeni kot drugi farmerji, imeli so edino mal kovinast znak, z napisom "ranger."

Kadar potegne ranžer orožje, je to znamenje, da je to absolutno skrajna sila. Kadar je posamezen policist v nevarnosti, ustrelji v zrak, da s tem priključijo pomoč. Tega ranžer ne sme storiti. V vsakem slučaju mora rešiti ranžer situacijo sam. Ako bi klical na pomoč, bi to pomenilo, da ni zmožen svoje službe.

Kadar v kakem kraju policija ni v stanu rešiti problema, kadar ne morejo izslediti tatov, ki so odpeljali večjo čredo živine, kadar v kakem oljnem okraju ne morejo izslediti kakega morilca, je poslan na lice mesta ranžer, ki preganja storilce toliko časa, da mu pridejo v pest. Pa naj vzame tako zasledovanje tedne, mesece, ali leta, to ni vprašanje. Ranžer dobi samo kratko povelje: "Privedi morilca!" In če se ni morilec udril v zemljo, ranžer ga gotovo najde. Zato so pa ranžerji velik strah vseh kršilcem postavne in človeškega reda.

Poznan zdravnik

Dr. Frank E. Chapman, direktor medicinskega oddelka na Western Reserve univerzi v Clevelandu, je nagloma umrl v Arizoni, star šele 47 let. Bil je eden najbolj poznanih zdravnikov v mestu.

MALI OGLAS

Ako imate kaj napredaj, ako želite sobo, stanovanje, ako želite kaj kupiti, naročite mali oglas v "Ameriški Domovini." Čudili se boste, kako hitro dobite ali prodaste zaželeno. Poskusite! Cene so prav nizke.

Če verjamate al' pa ne.

Jurček je bil star pet let in je že dobro vedel, kaj se spodobi in kaj se ne. Neko jutro je Jurček opazoval očeta, ki si je obuval škornje, da gre v gozd po drva. Prejšnji dan je bil dež, čez noč je obesil škornje na zapeček in so se tam močno skrčili. Oče se napenja na vse kriplice, da spravi nogo v škornj. Vleče in vleče za "ušesa" in vsled velikega napora mu nekaj z glasnim pokom uide.

Jurček se začuden ozre v očeta, ker je mislil, da se kaj takega ne spodobi. Vedno ga je oče učil, da ne sme kaj takega napraviti, sedaj pa sam to dela. Oče je bil v zadregi, toda samo za hip. Kakor da se ni nič zgodilo, pojasni oče svojemu sinčku:

"Veš, Jurček, tako škripljejo škornji, če niso namazani." Jurček je bil potolažen.

Čez nekaj dni je oče zbolel in je moral v posteljo. Jurček je bil tudi v sobi poleg očetove postelje. Naenkrat pa se oglasi: "Ata, kaj tudi v postelji obuvaš škornje?"

△

Mož je dokazoval ženi, da se različnih stvari ne more seštevati, rekoč:

"Ti ne moreš reči, da sta dve raci in dve metli štiri race."

"Skoro da ne!" reče žena nevoljno, ko vidi, kako slabo sodi mož o njenem znanju.

"Kaj praviš, skoro da ne, kar je gotovo, da ne!"

"Kako naj to razumem," reče žena, "ko si mi še včeraj rekel, da je dva kvorta vina in dva kvorta vode, štiri kvorte vina."

△

V neko nemško vas je prišel nov pastor. Prve pridige so se udeležili vsi farani, še celo graščak je prišel. Kar je novi pastor pridigal, je šlo vsem faranom prav do jeter, posebno graščaku. Novi pastor je namreč bobnel proti alkoholu. Po pridigi je bil povabljen novi pastor v goste h graščaku, katerega je prav skrbelo, kako se bo razvijala gostija brez pijače, ker si ni upal dati na mizo vino, ko je novi pastor tako strašno proti vsaki alkoholni pijači.

Ze so prinesli na mizo tretjo jed, gosjo pečenko, ko je začutil graščak tako neznošno žej, da se je ojunčil in vprašal pastora, ali se hude besede, ki jih je govoril proti alkoholu, nanašajo tudi na požirek prav lahkega vina.

"Nikakor ne," je odvrnil vljudno pastor, "jaz sem se že čudil, da pijete samo vodo."

"Gospod pastor, veste, saj mi tudi tega drugače ne delamo," je primaknil graščak bližje stol. "Pod vtisom vašega govora, ko ste tako grmeli proti alkoholu, pa smo . . ."

"Gospod baron," mu je šepnil na uho pastor, "če bi imeli vi takega mačka, kakršnega sem imel jaz davi, bi bili tudi vi govorili proti alkoholu . . ."

△

"Ze zopet si prišel v šolo brez svinčnika, Jakec? Kako bi pa vendar imenoval vojaka, ki bi šel brez puške v vojno?"

"General, gospod učitelj."

△

"Kaj ti je rekla žena, ko si prišel sinoči tako pozno domov?"

"Tega ti ne morem tukaj na cesti povedati, ker bi moral govoriti najmanj poldruge uro."

△

"Jaz sem bila že z vsemi tremi brati zaročena, končno sem pa najmlajšega vzela."

"Ja, ja, ta je bil že kot otrok najbolj neumen izmed vseh treh."

△

Po Norwoodu se nekaj baha-jo z lepimi hruškami. Kaj bo-šte vi! Čakajte, da mi naše z Rožnika pokažemo!

HENRIK SIENKIEWICZ POTOP

iz poljske prevel
DR. RUDOLF MOLE

(Nadaljevanje)

"Bog daj! Jaz imam isto željo," je odgovoril živo Kmitic. "Če bi začel iskati njega jaz, a on mene, bi se gotovo našla. Tretjič ne bo jezidi preko mene, a če bo, se gotovo ne bo dvignil več. Tvoje tajnosti sem si zapomnil dobro in vse udarce imam kakor očenaš na pameti. Vsak dan jih tudi poizkušam s Soroko, da bi si vadil roko."

"Kaj pomagajo zvijače!" je zaklical Volodijovski, "sablja je glavno."

Ta maksima se je nekaj dotaknila gospoda Zaglobe, kateri je takoj odgovoril:

"Vsak mlin na veter misli, da je glavno, da maha s krili, ali veš, Mihael, zakaj? Ker ima plevce pod streho ali v glavi. Vojna umetnost sloni tudi na zvijačah, sicer bi mogel biti Rok Kovalski veliki hetman, a ti poljni."

"Kaj pa dela gospod Kovalski?" je vprašal Kmitic.

"Že nosi železno čelado na glavi in po pravici, ker je zele iz kotla najbolje. V Varšavi si je pridobil mnogo plena, se odlikoval in šel k huzarjem, h knezu Polubinskemu, a vse radi tega, da bi mogel s kopjem doseči Karola. Vsak dan hodi k nam v šotor in se ogleduje, če ne gleda vrat steklenice iz slame. Ne morem tega fanta odvaditi pijanstva. Nič mu ne pomaga dober zgled. Pa sem mu tudi prerokoval, da ne bo dobro, če zapusti lavdanski prapor. Lopov! Nehvaležnež! Za toliko dobrot, ki sem mu jih izkazal, me je zapustil radi kopja."

"Ali si ga vzgajal?"

"Moj Bog, saj vendar nisem medvedar. Gospodu Sapihi, ki me je vprašal o tem, sem povedal, da sta z Romo imela enega vzgojitelja, toda ne mene, ker sem jaz v mladih letih bil sodar in sem znal dobro vstavljati doge."

"Prvič ne bi smel Sapihi povedati tega," je odgovoril Volodijovski, "a drugič se huduješ na Kovalskega, a ga imaš vendar tako rad kakor zenico v čeh."

"Rajši ga imam nego tebe, gospod Mihael, ker goravec nisem mogel nikdar trpeti, pa tudi ne zaljubljenih tepevc, ki začno že ob pogledu na prvo lepo žensko prevračati kozolce, kakor nemški pudli."

"Ali pa kakor opice v palači Kazanovskih, ki si se z njimi vojeval."

"Le smejte se, drugič boste sami jemali Varšavo!"

"Torej si jo ti vzal?"

"Kdo pa je vzel Krakovska vrata? Kdo si je izmislil jetništvo generalov? Sedaj sede ob kruhu in vodi v Zamostju, če pa pogleda Wittemberg na Wrangla, mu reče: 'Zagloba naju je spravil sem!' — in oba v jok! Če bi ne bil gosod Sapiha bolan in bi bil navzoč, bi vam povedal, kdo je prvi izvelel švedskega klopa iz varšavske kože."

"Za Boga!" je rekel Kmitic,

"storite meni na ljubo in obvestite me o oni bitki, ki se zbira jo nanjo pod Varšavo. Dan in noč bom štel na prstih in ne bom imel miru, dokler ne izvem kaj natančnega."

Zagloba je položil prst na čelo.

"Poslušajte mojo politiko," je rekel, "zakaj kar povem, se tudi tako gotovo izpolni, kakor stoji ta steklenica pred menoj. Mar ne stoji? Kaj?"

"Stoji! Govori!"

"To glavno bitko izgubimo ali pa dobimo. . ."

"To ve vsakdo," se je vmešal Volodijovski.

"Molčal bi bil, gospod Miha-

el in učil se, veš, kaj se bo dalje zgodilo? Vidiš, da ne veš, ker že migaš s svojimi kocnami pod nosom kakor zajec. Jaz vam torej povem, da se ne bo zgodilo nič."

Kmitic, ki je bil zelo razburjen, je skočil pokonci, udaril s steklenico ob mizo in zaklical: "Kaj blebečeš, gospod!"

"Pravim, da se ne bo zgodilo nič," je rekel Zagloba. "Mlada sta, zato tega ne razumeta; kakor stoji namreč stvari zdaj, lahko naš kralj, naša miša domovina, naše vojske izgube bitko za bitko, in vojna se bo nadaljevala po starem, slahta se bo zbirala, ž njo tudi vsi stanovi. In če se ne posreči enkrat, se posreči drugič, dokler se sovražnikova moč ne stopi. Toda kakor hitro izgube švedje večjo bitko, tedaj jih vrag vzam brez rešitve in ž njimi tudi elektorja za nameček."

Tu se je Zagloba oživil, izpraznil steklenico in dejal:

"Poslušajte, ker tega ne slišite iz vsakih ust, ker vsakdo nima splošnega pregleda. Marsikdo si misli: Kaj nas še čaka? Koliko bitk, koliko porazov, za katere ni težavno v boju s takim Karolom? Koliko solza? Koliko prelite krvi? Koliko težkih napadov? In marsikdo dvomi in godrnja proti božjemu usmiljenju in najsvetejši Materi! Jaz pa vama rečem to: Ali veste, kaj čaka one vandalске sovražnike? Pogin! Ali veste, kaj čaka nas? Zmaga! Pobijemo nas še stokrat, dobro, toda mi jih pobijemo sto in prvič in konec bo."

Po teh besedah je gospod Zagloba zaprl za hip oči, potem jih je naglo odprl, pogledal je predse in naenkrat zakričal na vse grlo:

"Zmaga! Zmaga!"

Kmitic je zardel od veselja.

"Bog daj! Prav ima, prav govori! Ni mogoče drugače! Tak mora biti konec!"

"Priznati je treba, da ti tu ne manjka," je odgovoril Volodijovski in se udaril po glavi.

"Ljudovlado lahko zasedejo, toda sedeti v njej trdno ne morejo. . . in tako se jim bo treba končno izseliti."

"He! Kaj? Ne manjka!" je rekel Zagloba, katerega je pohvala razveselila. "Če je tako, yam bom še prerokoval. Bog je na strani pravičnih! Ti (tu se je obrnil h Kmiticu) pokončas izdajalca Radzivila, pojdeš v Tavroge, odpelješ dekle, jo vzameš za ženo in vzgojiš potomstvo. . . Naj se mi naredi ozolj na jeziku, če se ne zgodi tako, kakor sem rekel. Za Boga, samo ne zaduš me!"

Po pravici se je bal gospod Zagloba, ker gospod Kmitic ga je objel, dvignil kvišku in ga začel stiskati, da so staremu kar izstopile oči; toda komaj je stal na lastnih nogah, komaj se je oddahnil, že ga je gospod Volodijovski ves vžadošen prijel za roko.

"Zdaj je vrsta na meni. Govori, kaj čaka mene!"

"Bog te blagoslovi, gospod Mihael! Tvoja prelepa čopka ti pripelje celo krdelo. . . ne boj se!"

"Živel!" je zakričal Volodijovski.

"Toda prej napravimo konec s švedi!" je dodal Zagloba.

"Napravimo, napravimo!" sta zaklicala mlada polkovnika in zaročljala s sabljami.

"Živel! Zmaga!"

XXIV.

Teden pozneje je prestopil gospod Kmitic mejo elektorške Prusije pri Rajgrodu. Bilu mu je precej lahko, ker se je še

pred odhodom gospoda hetmana zmuznil tako skrito v gozdove, da je bil Douglas prepričan, da je krenilo tudi njegovo krdelo z vso divizijo tatarsko-litvsko pod Varšavo, in je pustil le toliko posadke po gradovih, kolikor je bilo treba za obrambo teh krajev.

Douglas je tudi odšel za Gosi evskim, ž njim Radziejovski in Radzivil.

Kmitic je izvedel to, še preden je prestopil mejo, in se je zelo razjezil, da se ne bo mogel sestati oko v oko s svojim smrtnim sovražnikom in da utegne Boguslava zadeti kazen iz druge rok, in sicer iz rok gospoda Volodijovskega, kateri se je zaprisegel proti njemu.

Ker se torej ni mogel osebno maščevati nad izdajalcem za krivice, ki jih je storil ljudovladu in njemu samemu, je razlil svojo jezo na posestvih elektorjevih.

Še v isti noči, v kateri so Tatarji jezdili mimo mejnega stebra, je nebo zardelo od požarov, razlegel se je vrišč in jok ljudi, teptanih od konjskih kopit. . . Kdor je znal po poljsko prositi za milost, temu so prizanesli na povelje poveljnika; zato pa so se nemška selišča, kolonije, vasi in mesteca izpremenila v reko ognja, a prestrašeni prebivalci so prišli pod nož.

Olje, katero razlivajo mornarji po morju, da pomirijo razburkano valovje, se ne razlije tako naglo, kakor se je razlil oni oddelek Tatarjev in dobrovoljcev po teh krajih, ki so bili dozdaj mirni in varni. Zdelo se je, da je znal vsak Tatar podvojiti in potrojiti svoje sile in biti ob enem na več mestih ip požigati in moriti. Prizanesli niso niti žitu na polju, niti drevesom po vrtovih.

Saj je gospod Kmitic držal svoje Tatarje toliko časa na udah, da so se končno, ko jih je izpustil kot jate roparskih ptic, skoraj spozabili sredi morenjenja in ugonabljanja. Vsih je izkušal prekositi drugega; ker niso mogli dobiti ljudi v suženjstvo, so se kopali v človeški krvi od jutra do večera.

Gospod Kmitic je imel v svojem srcu nemalo divjosti, kateri se je popolnoma vdal in dasi ni skrunil svojih rok s krvjo neoboroženih, je vendar zadovoljno gledal, kako so njegovi ljudje plenili. V svoji duši je bil miren in vest mu ni ničesar očitala, ker ta kri ni bila poljska in vrhu tega še krivoverška; zato je celo sodil, da opravlja Bogu ljubo delo.

Saj je bil vendar elektor vazal, torej sluga ljudovlade, in

je živel od njenih dobrot, a je prvi dvignil svojo roko proti svoji kraljici in gospodarici: torej je zaslužil kazen, a gospod Kmitic je bil le orodje božje jeze.

Zato je vsak večer mirno molil rožni venec ob bleisku gorečih nemških vasi; ko pa so ga kriki pobijanih zmotili, je začel od začetka, da si ne bi obtežil duše z grehom mlačnosti v službi božji.

Vendar ni gojil v svojem srcu le okrutnih čustev, ker razen pobožnosti so se oživljali v njem razni spomini iz minulih dni. Često so mu prihajali na misel oni časi, ko je s tako veliko slavo napadal Hovanskega, in nekdanji tovariši so kar oživel pred njegovimi očmi. Kokosinski, ogromni Kulvič, Ranicki s senatorsko krvjo v žilah, Uhlik, ki je igral na čekanik. Rekuč, ki ga ni težila človeška kri, in Zend, ki je znal izbornu oponašati ptice in vsakovrstne živali.

Vsi oni, morda razen edinega Rekuča, se cvro v peklu, ej, ti bi sedaj uživali, to bi se kopali v krvi, ne da bi si nakopali na dušo greh in še koristili ljudovladu.

Gospod Andrej je vzdihoval

Iz Seattle, Wash., sta hotela poleteti preko Pacifika Reg. L. Robbins (zgorej levo) in H. S. Jones (zgorej desno). Nameravala sta poleteti na Japonsko, ne da bi spotoma kje pristala na tleh z aeroplanom. Zmenila sta se z Jimmy Mattern (spodaj levo) in Nick Greener (spodaj desno), da bosta aeroplan spotoma napolnila v zraku, kar se jima pa vsled velikega viharja in megle ni posrečilo in letalca sta morala pristati v Alaski.

THE OLD HOME TOWN

Registered U. S. Patent Office

Stanley

lu se je lahko povsod postavilo po dvesto mož proti enemu Tatarju.

Kmitic je planil kakr strela na te oddelke, sekal, pobijal, obešal, se zvijal, skrival in se zopet pojavljal kot plamen, toda vendar ni mogel več tako naglo prodirati kakor prej. Večkrat je bilo treba izginiti na tatarski način in se skrivati po cele tedne v goščavi ali med trsem ob bregovih jezer. Prebivalci so se pojavljali v vedno večjem številu in ga gonili kot volka, on pa je tudi grizel kot volk, ki z enim udarcem zadaje smrt, in se ni le branil, marveč tudi ni prenehal z napadanjem.

Ker je ljubil mesarsko klanje, se včasih kljub preganjanju ni premaknil s kakega kraja, dokler ga ni uničil z ognjem in mečem na nekoliko milj na okoli. Njegovo ime so izvedeli ljudje, ne ve se na kak način, in so ga ponavljali z grozo in trepetom do bregov Baltika.

Res bi se mogel gospod Babinč nanovo vrniti na Poljsko in mimo švedskih oddelkov se hitreje pomikati proti Tavrogom, toda tega ni hotel storiti, ker je želel služiti ne samo sebi, temveč tudi ljudovladu.

Medtem so prišle novice, ki so tamkajšnjim prebivalcem dvignile duha za obrambo in maščevanje, a s pekočo žalostjo objele srce gospoda Babinč. Raznesla se je vest o veliki bitki pod Varšavo, ki jo je baje izgubil poljski kralj. "Karol Gustav in elektor sta pobila vso Kazimirjevo vojsko," so ponavljali na Pruskem z veseljem. — "Varšava je vnovič vzeta: to je

največja zmaga v vsej vojni in sedaj bo konec ljudovlade."

Torej je vsemu konec? Torej je bila ona vstajajoča ljudovlada samo prazno mamilo? To-liko moči, toliko vajakov, toliko velikih mož in znamenitih vojskovodij: hetmani, kralj, gospod Čarnecki s svojo nepremagljivo divizijo, gospod kronski maršal, drugi gospodje s svojim spremstvom, vse je propadlo, vse se je izkadilo kakor dim! In ni več drugih braniteljev tega nesrečnega kralja razen negotovih vstajniških oddelkov, ki se gotovo razprše kakor megla, čim izvedo o porazu?!

Gospod Kmitic si je pulil lase iz glave in lomil roke, grabil je vlažno zemljo s pestmi in jo pritiskal na vročo glavo.

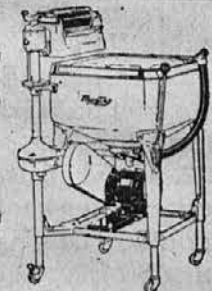
"Padem tudi jaz!" je govoril sam s seboj, "toda poprej naj vzplava ta zemlja v človeški krvi!"

In začel se je vojskovati kakor obupanec; ni se več skrival, ni več uhajal v gozdove in trsje, iskal je smrti, napadal je kakor blaznež trikrat večje sile in jih razpršil. V njegovih Tatarjih so zamrli še zadnji ostanki človeških čustev, izpremenili so se v tolpo divjih zveri.

(Dalje prihodnjič.)

* Zbolel je ministrski predsednik Anglije, MacDonald.

Maytag
aluminum
Washer

MANDEL HARDWARE
15704 Waterloo Rd.
Tel. KEnmore 1282

SLOVENSKI
FOTOGRAF

se priporoča vsem Slovincem in Hrvatom za izdelovanje krasnih poročnih, družinskih in posameznih slik. Predelujem tudi iz male slike v velike, po najnižjih cenah. Delo garantirano. Odprto vsak dan in ob nedeljah.

J. S. WIDGOY

485 E. 152d St.
COLLINWOOD, O.

JOSEPH J. OGRIN

ODVETNIK

401 Engineers Bldg.
Main 4128

Zvečer:

15621 Waterloo Rd.
Kenmore 1694

Michael Casserman

18700 Shawnee Ave.

PLUMBING & HEATING
KENmore 3877

Glasbena šola

v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.
pod vodstvom gđc. Irme Kalanove

Vsi, ki želijo imeti priznano piano učiteljico, zglasite se v sobi št. 3, malo naprej od Dr. Mally in Dr. Omana.

Poduk na vijolino ravno tam pod vodstvom znanega

Adolph Perdana.

Učne ure: 3. do 5:30 in 7. do 9. zvečer. Učne ure za vijolino v ponedeljek, torek in četrtek večer od 7. do 9. in v sredo popoldne. Otroci, ki nimajo svoje vijoline, jo dobi pri učitelju. Zglasite se za pogoje.

PODUČUJE SE OTROKE IN ODRASLE
Poduk najboljši—cene najzmernejše.

PRIPOROČILO

Cenjenemu občinstvu se priporoča za vsakovrstna dela, kot: pokrivanje streh, izdelovanje in popravilne žlebov in furnezov in vsa druga dela, spadajoča v kleparsko obrt, kakor tudi barvanje hiš. Točna postrežba, zmerne cene.. Se priporočam

FRANK KURE

1118 E. 77th St.

ENDicott 0439